Els jardins a Cuba

Una de les primeres impressions que van tenir els emigrants catalans que arribaven a les Antilles va ser la frondositat de la vegetació. El clima tropical afavoria el creixement de plantes diferents a les conegudes, moltes d'elles endèmiques, que conformaven un espectacle selvàtic espectacular.

"Vimos allí grandes y frondosos árboles enlazados con mil plantas sarmentosas, que formaban grandiosos puentes ricamente adornados de colgantes festones. Allí vimos confundidas las verdes hojas del guaniquí con los extensos ramajes del dagame y del ocuje. ....mientras que los festivos bejucos de la guaraná y parra silvestre dejaban caer sus ramudos junquillos entre el verde follaje de los resinosos y corpulentos almácigos."

___ *«El Camagüey» Antonio Perpiña, 1889, p. 14*

Aquesta idea de frondositat va quedar plasmada també en els jardins que la burgesia cubana construïa a les seves residències i posteriorment en els jardins que els indians van construir al seu retorn a la pàtria.

Cal destacar que en aquella època els contactes entre Cuba, la metròpoli i el vell continent eren molt fluids. Les modes jardineres que predominaven a Europa es van imposar al Carib com a arreu del món occidental.

Els jardins eren d'estil eclèctic amb la part propera a l'habitatge enjardinada de manera formal amb flors i tanques retallades i una part més llunyana amb un estil més paisatgista.

Ingenio San José de la Angosta a Guanajay (Cuba).
Al fons de la imatge es por veure la casa i jardí del propietari.
_____ *{ «Los ingenios. Coleccion de vistas de los principales ingenios de azucar.» La Habana, 1857 }*

Jardins del Parque Colón.
_____ *{ Biblioteca digital cubana, La Habana, inicis S. XX }*

Referint-se a la finca particular del propietari del Ingenio de Oriente diu:

"Si al Norte divisábamos aquel panorama encantador, a Levante se nos ofrecía un ameno jardín, terminando el grandioso cuadro prolongadas arboledas de hojas persistentes; extensos linderos de naranjos silvestres, copudos laureles, majaguas, purios y demás árboles frondosos."

___ *Ibidem, p. 88*

A la ciutat, on l'espai era més escàs, les classes mitjanes disposaven de patis enlloc de jardins. Normalment enrajolats, la vegetació es disposava en testos i jardineres.

Patis cubans a l'Havana.
_____ *{ Inicis segle XX }*

"La cascada, sencilla y vistosa, presenta de noche un magico efecto de luz con el agua que chispea entre el resplandor claro des gas y una claridad verde oscura que sale de la gruta. Por la tarde, al desprenderse de las estalactitas artificiales el agua en finísimos hilos, proyecta con los rayos del sol un arco iris en el fondo oscuro de la gruta."

___ *La Habana elegante, 1884*

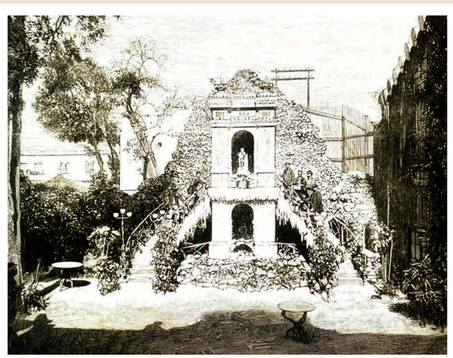

Casino de la Colla de Sant Mus, creat per la colònia catalana a l'Havana el 1884.
Jardí del «Café Parisiense». La cascada i la gruta.
_____ *{ «La Ilustracion Española y Americana», Madrid, 28 de febrer de 1885 }*

La presència d'aigua era obligada. Sortidors, llacs, fonts i grutes construïdes amb toves calcàries imitant estalactites o còdols de riu eren presents a tots els jardins. També hivernacles fets en ferro i vidre, per aclimatar plantes foranies que eren molt apreciades.

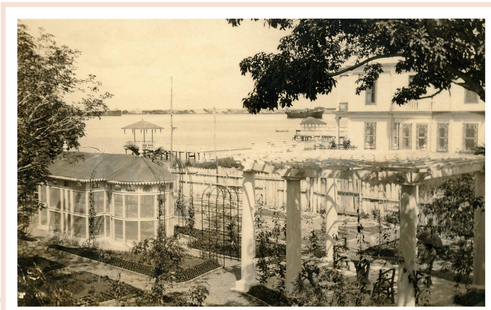

Una part del jardí del begurenc Sr. Pi. Cal destacar la presencia de l'hivernacle i de la pergola.
_____ *{ Imatge cedida per la família Pi }*